

FORÆLDREINDDRAGELSE OG FAGLIG TRIVSEL I MATEMATIK

Bachelorprojekt 2024 - Via University College Nørre Nisum

Anslag:
55640

Rasmus Boddum Bjerger (306817)
Vejleder: Mikael Skånstrøm & Hilmar Dyrborg Laursen

”Det er dejligt, når vi bliver inddraget i forhold til deres læring. Skolen kan jo noget, men det kan vi forældre også”

Mor til fire.

Indhold

1. Indledning	1
1.1 Problemformulering.....	2
1.2 Afgrænsning	2
1.3 Læsevejledning	3
2. Metode og empiri	4
2.1 Videnskabsteoretisk afsæt	4
2.2 Undersøgellesdesign.....	5
2.3 Metodekritik	6
2.4 Etik	7
2.5 Forskningsoversigt.....	8
3. Teori	9
3.1 Skole-hjem-samarbejdet - historisk set	9
3.2 Faglig trivsel i matematik.....	11
4. Analyse	12
4.1 Muligheder ved øget forældreinddragelse - et udviklingsorienteret perspektiv	12
4.1.1 Hvorfor og hvordan?.....	13
4.1.2 "Vi vil jo gerne, når vi kan".	15
4.2 Udfordringer ved øget forældreinddragelse - et kritisk perspektiv.....	17
4.2.1 Differentieret skole-hjem-samarbejde.....	17
4.2.2 Et større ansvar	18
5. Diskussion af handleperspektiver	20
6. Konklusion	22
7. Perspektivering	24
8. Litteraturliste	25

Bilagsoversigt

- Bilag 1 - Interview med forælder (Mie)
- Bilag 2 - Interview med forælder (Peter)
- Bilag 3 - Interview med forælder (Ida)
- Bilag 4 - Interview med forælder (Lene)

1. Indledning

Folkeskolens elever deltager hvert år i en national trivselsmåling, hvor man både undersøger elevernes sociale og faglige trivsel. Siden 2015 har der været en nedadgående udvikling i folkeskoleelevernes skoletrivsel (Børne- og Undervisningsministeriet, 2023b). Det er en bekymrende udvikling, og det er derfor relevant at undersøge forskellige faktorer, som spiller ind i forhold til elevernes trivsel. Elevernes daglige trivsel er blandt andet påvirket af den undervisning, som de hver dag modtager og deltager i. Danmarks Evalueringsinstitut har undersøgt, hvad der er god undervisning set med elevernes øjne. Det er en fremtrædende konklusion, at eleverne blandt andet trives fagligt, når de faglige udfordringer matcher deres forudsætninger, og når de kan få hjælp og feedback undervejs i deres opgaveløsning, så holdes på sporet (Danmarks Evalueringsinstitut, 2018). Det fremhæves, hvordan "hjælpen kan være afgørende for, at undervisningen rammer de enkelte elever, så de forstår opgaver eller nøglebegreber" (Danmarks Evalueringsinstitut, 2018, s. 5). Eleverne i undersøgelsen fremhæver dermed, hvordan deres faglige trivsel kan ses i sammenhæng med, om de føler, at de kan få hjælp. I praksis er det erfaret, hvordan det er svært at nå at hjælpe hver enkelt elev, da der i klasserne ofte er mange elever, og de har alle forskellige forudsætninger, potentialer og udfordringer. Erfaringer med flere års undervisning i matematik har tydeliggjort, hvordan det kan være nærmest umuligt i dagligdagen at tilbyde alle elever løbende feedback og støtte. I den forbindelse er det en væsentlig pointe, at læreren ikke nødvendigvis skal stå alene med ansvaret for at hjælpe alle elever hele tiden.

Folkeskolens formålsparagraf danner rammen for arbejdet i folkeskolen, og samarbejdet med forældrene fremstår centralt. I Folkeskolens formålsparagraf er det beskrevet, hvordan "folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere..." (Børne- og Undervisningsministeriet, 2023a). Det kan dermed synes relevant at undersøge, i hvilket omfang forældrene kan hjælpe eleverne og understøtte deres faglige trivsel i samarbejde med skolen. Det er et fælles ansvar mellem skolen og hjemmet, at eleverne forberedes til videre uddannelse og har lyst til at lære mere, og

dermed er det essentielt at undersøge samspillet mellem forældreinddragelse og elevernes faglige trivsel.

Forældreinddragelse er et aspekt af den mangeårige tradition for skole-hjem-samarbejde i Danmark. Nyere studier af skole-hjem-samarbejdet viser, at praksis for samarbejdet fortsat finder sted efter en forbløffende standardiseret form (Skibsted, 2014, s. 276). Der kan dermed potentielt være nogle muligheder i forhold til andre og måske nye måder at inddrage forældrene. I forhold til at bryde den nedadgående udvikling i elevernes faglige trivsel, jævnfør trivselsmålingerne, kunne der være et potentiale i at undersøge mulighederne og udfordringerne ved øget forældreinddragelse og elevernes faglige trivsel i matematik. Ovenstående leder frem til den følgende problemformulering, som er omdrejningspunktet for nærværende bachelorprojekt:

1.1 Problemformulering

Hvilke muligheder og udfordringer giver øget forældreinddragelse for elevernes faglige trivsel i matematik?

1.2 Afgrænsning

Problemformuleringen og dens centrale begreber afgrænser tematikken og definerer projektets fokus. I problemformuleringen er begreberne *forældreinddragelse* og *faglig trivsel* omdrejningspunktet.

Forældreinddragelse er et alsidigt begreb, som kan betragtes ud fra forskellige perspektiver. Mulighederne for forældreinddragelse er lige så alsidige, og det kan være op til den enkelte lærer og skole, hvordan og hvor meget forældrene inddrages i skolen. I et vidensnotat om skole-hjem-samarbejde, som er udgivet af Danmarks Evalueringsinstitut og Undervisningsministeriet, karakteriseres forældreinddragelse ved hjælp af to overordnede perspektiver. Et udviklingsorienteret perspektiv med fokus på konkrete bud på, hvordan udfordringer i samarbejdet kan overkommes samt et kritisk perspektiv, som sætter spørgsmålstejn ved, og samarbejdet kan være med til at forstærke sociale uligheder (Danmarks Evalueringsinstitut, 2017, s. 5). Begge perspektiver inddrages fremadrettet i projektet, og i projektets analytiske afsnit fremgår begge perspektiver.

Forældreinddragelse sammenstilles i projektet med elevernes faglige trivsel. Faglig trivsel er et nuanceret begreb, som blandt andet er defineret af Børne- og Undervisningsministeriet som en indikator i de nationale trivselsmålinger. Faglig trivsel omhandler elevernes oplevelse af egne faglige evner, koncentrationsevne og problemløsningsevne (Børne- og undervisningsministeriet, 2023). Når begrebet anvendes i projektet, er det som et sammensat begreb, som dækker over forskellige aspekter af elevernes faglighed med udgangspunkt i faget matematik. Det handler derfor både om, hvad eleverne rent faktisk kan, men også om, hvad de føler, at de kan. Begge aspekter er essentielle i forhold til læring og udvikling i fagene.

1.3 Læsevejledning

Projektets formål er at undersøge, hvilke muligheder og udfordringer øget forældreinddragelse giver for elevernes faglige trivsel i matematik. Projektets indledning inddrager forskellige teoretiske perspektiver samt erfaringer fra praksis i relation til tematikken, hvilket leder frem til projektets problemformulering, som er omdrejningspunkt for projektet. De to centrale begreber fra problemformuleringen - forældreinddragelse og faglig trivsel - afgrænses i forlængelse af problemformuleringen.

Følgeligt præsenteres projektets metodiske og empiriske ståsted med afsæt i den fænomenologiske videnskabsteori. Med et fænomenologisk ståsted undersøges menneskers livsverden, og dette leder frem til en præsentation af projektets undersøgelsesdesign og herunder en metodekritik. Projektets undersøgelsesdesign beskriver og belyser det kvalitative forskningsinterview, som er projektets empiriske grundlag. I mødet med mennesker og med inddragelse af deres forskellige perspektiver er etiske overvejelser relevante, og disse præsenteres i forlængelse af beskrivelsen af projektets undersøgelsesdesign.

Forud for projektets teoretiske ståsted inddrages allerede eksisterende forskning med relation til projektet og tematikken. Forskningsoversigten leder frem til det teoretiske ståsted, hvor der redegøres for, hvordan skole-hjem-samarbejdet og inddragelse af forældrene historisk set har udviklet sig. Denne redegørelse danner afsættet for den forståelse, der er af skole-hjem-samarbejde og inddragelsen af forældrene. Endvidere

præsenteres den teoretiske forståelse af begrebet faglig trivsel med relation til matematikfaget.

I den følgende analyse sammenstilles forskning og teori med projektets empiriske grundlag med udgangspunkt i muligheder og udfordringer ved øget forældreinddragelse. Analysen leder frem til handleperspektiver med relation til problemformuleringen, og slutteligt konkluderes der på projektets problemformulering. I projektets sidste afsnit perspektiveres der til lærerens relationskompetence som et relevant perspektiv på problemformuleringen.

2. Metode og empiri

Nærværende afsnit beskriver og belyser projektets metodiske og empiriske ståsted. Afsnittet indledes med en redegørelse for projektets videnskabsteoretiske afsæt. Efterfølgende præsenteres projektets undersøgelsesdesign og i forlængelse heraf metodekritik og etiske overvejelser. Afsnittet afsluttes med en forskningsoversigt, hvor relevant forskning præsenteres.

2.1 Videnskabsteoretisk afsæt

I nærværende afsnit vil projektets videnskabsteoretiske ståsted udfoldes med afsæt i den fænomenologiske metode. Videnskabsteori inddrages i projektet som et redskab til at reflektere over tilgange, antagelser og viden (Sunesen, 2020). Den videnskabsteoretiske tilgang har betydning for, hvordan tematikken undersøges, og hvordan resultater og viden fremkommer i projektet. "Enhver videnskabstradition bliver opretholdt med støtte fra sprog og begreber og genspejler betydningsfulde erfaringer og synsmåder inden for feltet selv" (Brekke og Tiller, 2016, s. 90). Valg af videnskabsteoretisk afsæt har dermed betydning for, hvilke erfaringer og synsmåder, der inddrages i projektet.

Det er centralt i projektet at belyse samspillet gennem øget forældreinddragelse og elevernes faglige trivsel i matematik gennem udvalgte fokuspersoners oplevelser og erfaringer. I projektet ansues både elever, forældre og lærere som aktive medskabere af virkeligheden i klassen og af elevernes faglige trivsel. Projektets empiriske grundlag, som

præsenteres i det følgende afsnit, består af interviews omhandlende forældres tanker, oplevelser og erfaringer. Afsættet for projektets empiriindsamling er den fænomenologiske videnskabsteori, hvor det undersøges, hvordan fænomener fremtræder for bevidstheden (Sunesen, 2020). Med et fænomenologisk ståsted undersøges menneskers livsverden, og der er en interesse i at beskrive og forstå den verden, som interviewpersonerne møder i hverdagslivet, og som fremtræder for dem. Som det fremgår i det følgende afsnit om projektets undersøgelsesdesign, er kvalitative interviews den centrale tilgang til empiriindsamling, og dermed ønskes et indblik i fokuspersonernes individuelle antagelser. De forskellige antagelser og oplevelser tillægges en værdi både individuelt og som et samlet empirisk grundlag for projektet. I projektets analyse inddrages udvalgte citater og betragtninger fra forældrene både hver for sig og samlet. De subjektive erfaringer bliver dermed essentielle i forhold til, hvordan tematikken undersøges og belyses. Projektets videnskabsteoretiske ståsted bliver dermed grundlaget for, hvordan en tematik kan undersøges med afsæt i subjektive forståelser og opfattelser. Interviewpersonernes meninger bliver den centrale tilgang til at opnå viden om dette felt.

2.2 Undersøgelsesdesign

I forlængelse af ovenstående afsnit om videnskabsteori og den fænomenologiske retning følger i nærværende afsnit en redegørelse for projektets undersøgelsesdesign. Der er en tydelig sammenhæng mellem projektets videnskabsteoretiske forståelse og indsamlingen af empiri. Projektets undersøgelsesdesign er kvalitative forskningsinterviews, og fire interviews med forældre til elever i den danske folkeskole er projektets empiriske grundlag.

Omdrejningspunktet for projektet er at forstå oplevelsen af de sociale begreber faglig trivsel og forældreinddragelse med udgangspunkt i fokuspersonernes perspektiver. Faglig trivsel står centralt i projektets problemformulering, og dette begreb er nuanceret og alsidigt. Begrebet kan til dels måles og undersøges, men det er også essentielt at forstå begrebet som et socialt fænomen og en subjektiv oplevelse. Med det videnskabsteoretiske ståsted, som præsenteres ovenfor, bliver det essentielt at forstå den virkelighed, som mennesker opfatter. Det kvalitative forskningsinterview kan inddrages som en metodik i forhold til at forstå og undersøge forskellige meninger og opfattelser (Bak, 2017). Alle

interviewpersonerne har forskellige erfaringer og oplevelser i relation til deres børns faglige trivsel og forskellige former for forældreinddragelse.

Forskellige former for forskning giver forskellige muligheder og opmærksomhedspunkter. "Interviewforskning foregår gennem menneskelige relationer, hvor interaktionen mellem interviewer og interviewperson er afgørende for den viden, man opnår" (Tanggaard & Brinkmann, 2020, s. 38). Denne præmis er et særligt aspekt i forhold til projektets undersøgelsesdesign, hvor interaktionen og relationen også er central.

Relationen mellem interviewer og interviewpersoner er i dette tilfælde præget af et særligt forhåndskendskab, og denne præmis bliver behandlet i det følgende afsnit med metodekritik. Der er gennemført 4 interviews med forældre. Interviewene er gennemført som semistrukturerede interviews med afsæt i den samme interviewguide, hvor der har været plads til forskellige former for interaktion mellem interviewer og interviewpersonerne. Interviewene er efterfølgende anonymiserede og transskriberede med henblik på at kunne inddrage dem i projektets analyse.

2.3 Metodekritik

Ovenfor er projektets undersøgelsesdesign beskrevet og udfoldet. I forlængelse heraf er det relevant at forholde sig kritiske i forhold til forskellige metodiske kvaliteter. Et valg af en metode giver både nogle tilvalg og fravalg, som det kan være relevant at reflektere over.

Det kvalitative forskningsinterview er aldrig objektivt, og denne subjektivitet er fremhævet under projektets fænomenologiske ståsted i afsnit 2.1. Det er dermed forsøgt at skabe en høj grad af transparens i forhold til subjektiviteten. De fire forældre, som jeg har interviewet, er nogle, som jeg i forvejen har kendskab til gennem mit arbejde på en folkeskole. De er alle forældre til børn i en klasse, hvor jeg enten er eller har været matematiklærer. Dette kan have indflydelse på undersøgelsens validitet. Kvalitative forskningsinterviews vil altid være præget i en grad af interviewerens, og relationen mellem interviewerens og de interviewede vil have betydning for svarene og dermed projektets empiri. Som interviewer indgår jeg i en dialog med forældrene og på den måde, bliver min rolle også betydningsfuld. Der er stræbt efter at skabe en åben dialog med muligheden for, at forældrene kan fortælle ærligt om, hvordan de oplever forældreinddragelse og faglig

trivsel i matematik. Det kan have betydning, at jeg forsat arbejder på den samme folkeskole, og at forældrene indgår i et skole-hjem-samarbejde med mine kollegaer og jeg.

I det efterfølgende arbejde med empirien er svarene blevet bearbejdet og fortolket. Forskellige fortolkere vil altid kunne finde forskelligt meningsindhold og forskellige betydninger i samme interview (Kvale & Brinkmann, 2015). Det er derfor vigtigt at have for øje, at jeg kan have fremhævet ting, som andre ikke ville fremhæve ud fra det samme empiriske materiale. Det er også mig, der udvælger hvilke svar og tematikker der inddrages i projektet med udgangspunkt i teori og forskning, og dermed bliver det empiriske grundlag vinklet i en retning. Jeg ønsker at skabe en høj grad af transparens i forhold til projektets empiri, så man som læser er vidende om den forudgående relation mellem interviewer og interviewpersonerne, og hvordan min rolle dermed også er central i forhold til undersøgelsen.

2.4 Etik

Når man arbejder med undersøgelsesmetoder og mennesker, må man altid forholde sig til det etiske aspekt. Når man ønsker at foretage etiske overvejelser over sit projekt, er det vigtigt at forholde sig til hensyn og konteksten (Quvang, 2017). I relation til dette projekt har jeg ønsket at tage forskellige hensyn til de deltagende interviewpersoner. De interviewede forældre er anonymiserede med andre navne, og deres svar anvendes ikke i andre sammenhænge end dette projekt. Forældrene er på forhånd blevet præsenteret for tematikken, så de alle ved, hvad interviewene vil omhandle. De har dermed haft mulighed for at forberede sig i forhold til, hvad de ønsker at sige.

Som det fremgår af ovenstående afsnit er der også et etisk aspekt af konteksten, som man må tage forbehold for. Der er den særlige kontekst, at forældrene og jeg på forhånd har kendskab til hinanden og i nogle tilfælde til stadighed har et samarbejde omkring deres børn. I interviewene kan det være, at forældrene forholder sig til mig og mine kollegaer, og dette er også anonymiseret af respekt for de deltagende forældre og omtalte kollegaer. Det er hensigten med opgaven, at empirien bidrager til at sige noget generelt om forældreinddragelse og faglig trivsel i matematik.

2.5 Forskningsoversigt

Forældreinddragelse og faglig trivsel er to centrale tematikker i forhold til den danske folkeskole og dagligdagen i en skoleklasse. Der findes derfor forskelligartet forskning på området, og i dette afsnit fremhæves og præsenteres eksisterende forskning med relation til projektet. Forskningen er i samspil den teori, som præsenteres i det følgende afsnit, projektets forståelse af faglig trivsel og forældreinddragelse.

Skole-hjem-samarbejdet er en mangeårig tradition i Danmark, og Karen Ida Dannesboe, Niels Kryger, Charlotte Palludan og Birte Ravn har forsket i skole-hjem-samarbejde som en kulturel selvfølgelighed. Deres forskning bygger på etnografisk arbejde og interviews, og de udforsker relationerne mellem skole og hjem som en del af hverdagslivet og ud fra et barndoms- og familieperspektiv. Deres forskning bidrager med perspektiver til projektets teoretiske ståsted samt til udfordringerne. De bidrager med en særlig forståelse i forhold til, hvordan forskellige forældre oplever skole-hjem-samarbejdet og forældreinddragelse.

Danmarks Evalueringsinstitut har i 2017 udgivet et vidensnotat omhandlende skole-hjem-samarbejdet (Danmarks Evalueringsinstitut, 2017). I vidensnotatet præsenteres et overblik over "hvordan skolen kan bidrage til et godt samarbejde, der er tilpasset forældregruppens muligheder for at deltage" (Danmarks Evalueringsinstitut, 2017, s. 3). Dette vidensnotat er med til at definere to overordnede perspektiver på skole-hjem-samarbejdet, som anvendes i struktureringen af analysen. De to overordnede perspektiver på forældreinddragelse finder notatet belæg for med afsæt i Maria Ørskov Akselvolls litteratur. Det er en central pointe, at man er nødsaget til at forholde sig til både muligheder og udfordringer ved skole-hjem-samarbejdet, hvilket også er intentionen med dette projekt. Akselvoll har endvidere udgivet bogen "Samspil mellem skole og hjem", der belyser, hvordan skoler og lærere skal arbejde med at skabe et afbalanceret samspil mellem skole og hjem. Bogen bidrager med perspektiver til, hvordan skole-hjem-samarbejdet bygger på det særlige samspil mellem skolen og hjemmet, og hvordan dette kan tilrettelægges og organiseres på en hensigtsmæssig måde.

Thomas Nordahl har endvidere bidraget med relevant forskning inden for feltet. Han har gennemført tre forskningsprojekter, der har at gøre med samarbejdet mellem skole og

hjem, og nogle af hans resultater er udgivet i bogen *Hjem og skole - Hvordan skaber man et bedre samarbejde?* (Nordahl, 2008). Nordahl skriver selv i bogens forord, at: "majoriteten i skolen er forældre. Man kan på mange måder tale om forældrene som det tavse flertal i skolen. Min hensigt med denne bog er at give denne tavse majoritet stemme" (Nordahl, 2008, s. 9). Han ønsker dermed at medtænke forældrenes perspektiver i højere grad i relation til dette samarbejde, og hans forskning kan inddrages i samspil med empirien i projektets analyse for at inddrage forældrenes perspektiv og oplevelser.

Ulla Kofoed har også publiceret forskellige former for forskning inden for dette felt. Hun har skrevet et speciale ved Danmark Pædagogiske Universitet med titlen "Det bedste var, da min far og mor var med". På baggrund af arbejdet med dette speciale og hendes mangeartede erfaringer har hun udgivet bogen "Forældresamarbejde med fokus på elevernes læring". Kofoeds forskning sammenstiller også elevernes læring og skole-hjem-samarbejdet, og hun bidrager med forskellige konklusioner med relevans for nærværende projekt.

3. Teori

Den ovenfor beskrevne forskning suppleres i nærværende afsnit af yderligere teoretiske perspektiver, så forskning og teori følgelig kan anvendes i projektets analyse. Afsnittet har til hensigt at skabe et teoretisk afsæt for projektet og en forståelse af skole-hjem-samarbejdet historisk set samt en forståelse af begrebet faglig trivsel med fokus på matematik.

3.1 Skole-hjem-samarbejdet - historisk set

Skole-hjem-samarbejdet er ikke noget nyt, og i Danmark er det noget, som vi har en lang og lovfæstet tradition for. "Siden 1800-tallet har skole-hjem-samarbejde eksisteret som begreb i dansk folkeskoletradition" (Dannesboe m.fl., 2012, s. 9), men det er særligt fra omkring 1970'erne, at samarbejdet begynder at udvikle sig til den form, som på mange måder stadig er udbredt i dag. I 1974 pålagde man folkeskolen at samarbejde med alle forældre, og det blev indført som en forpligtelse i Folkeskoleloven. Skole-hjem-samarbejdet er mange steder

kendetegnet ved, at man afvikler mødet, samtaler og sociale arrangementer. Der sker en udvikling i samarbejdet omkring 1990'erne, hvor skole-hjem-forskeren Birte Ravn peger på, at skolen trækker forældrene mere ind som skolens assistenter, og graden af forældreinddragelse øges. (Akselvoll, 2018, s. 11). Forældreinddragelse indføres i starten af 00'erne, og det ændrer hele grundlaget for kommunikation mellem skole og hjem. Mængden af information stiger gradvist, og i dag er forældre mere informerede end nogensinde før. Relationen mellem skole og hjem er i dag meget tæt, og den digitale kommunikation har medført, at der ikke er nogle klare grænser for kontakten. "I jagten på det gode skole-hjem-samarbejde kan det indimellem virke som om, at øget samarbejde og øget forældreinvolvering bliver målet i sig selv" (Akselvoll, 2018, s. 12). Det er dog vigtigt, at både forældre og professionelle stopper op og forholder sig til, om det egentlig virker efter hensigten. I 2010 har regeringen afsat 56 millioner til at styrke skole-hjem-samarbejdet ud fra en forestilling om, at hvis man styrker forældrenes involvering, så styrker man også barnets situation i skolen (Dannesboe m.fl., 2012). Der er forskellige måder at anskue muligheder og potentialet i forhold til skole-hjem-samarbejdet, men Thomas Nordahl peger på, at det handler om, "at alle børn skal have lejlighed til at realisere deres muligheder for læring og udvikling ved at blive anerkendt og opleve tilhørsforhold, mestring og tryghed både hjemme og i skolen" (Nordahl, 2008, s. 13). Der har gennem tiden været meget fokus på, hvordan man kvalificerer samarbejdet, men forskere peger på, at "skole-hjem-samarbejde som forventning og relativt standardiseret fænomen har opnået status af det, vi har valgt at kalde en kulturel selvfølghed" (Dannesboe m.fl., 2012, s. 10). Skole-hjem-samarbejdet anses for at være både naturligt og nødvendigt i dagens Danmark. Skole-hjem-samarbejdet har ændret sig løbende, men det er et særligt karakteristika, at der sker en øget grad af forældreinddragelse på forskellig vis. Denne præmis må både forældre og lærere forholde sig til.

3.2 Faglig trivsel i matematik

I faghæftet for matematik kan man læse om centrale aspekter med relation til faget matematik. I indledningen fastslås det, at "et af folkeskolens vigtigste formål er at give eleverne kundskaber og færdigheder i samarbejde med forældrene. Det er gennem undervisning i fag og emner, at eleverne skal forberedes til videre uddannelse og få lyst til at lære mere" (Børne- og Undervisningsministeriet, 2019a). Undervisningen og lærerens valg og emner er dermed et centralt aspekt af elevernes faglige trivsel i matematik. Faglig trivsel er et nuanceret begreb, som blandt andet er defineret af Børne- og Undervisningsministeriet som en indikator i de nationale trivselsmålinger. Faglig trivsel omhandler elevernes oplevelse af egne faglige evner, koncentrationsevne og problemløsningsevne (Børne- og undervisningsministeriet, 2023). Når man taler om faglig trivsel, er det dermed både elevernes faktiske evner til at løse matematiske problemer og opgaver, men det er også deres følelse af at kunne koncentrere sig og mestre de forskellige udfordringer, som de møder i faget matematik.

Faghæftet fremhæver, hvordan undervisningen skal understøtte elevernes faglige trivsel. Danmarks Evalueringsinstitut har undersøgt, hvad der er god undervisning set med elevernes øjne. Af undersøgelsen fremgår det, at elevernes faglige trivsel hænger sammen med, at elevernes faglige udfordringer matcher deres forudsætninger, og når de kan få hjælp og feedback undervejs i deres opgaveløsning, så de holdes på sporet (Danmarks Evalueringsinstitut, 2018). Elevernes faglige trivsel er dermed afhængig af, at eleverne oplever en grad af støtte undervejs, så de kan udvikle deres konkrete evner og deres mestringsfølelse. Faglig trivsel er et vigtigt aspekt for elevernes generelle trivsel i skolen, og det er et centralt opmærksomhedspunkt for den enkelte lærer.

4. Analyse

Den ovenfor beskrevne empiri, teori og forskning sammenstilles i nærværende afsnit som projektets analyse. Analysen er overordnet set struktureret i to dele med afsæt i projektets problemformulering - muligheder (afsnit 4.1) og begrænsninger (afsnit 4.2) ved øget forældreinddragelse. På baggrund af Akselvolls sammenstilling og undersøgelse af litteratur om forældreinddragelse er denne strukturering valgt. Akselvoll fremhæver, hvordan litteraturen på den ene side beskæftiger sig med et udviklingsorienteret perspektiv, som "handler om, hvordan der udvikles et bedre og tættere samarbejde mellem skole og hjem, og giver konkrete bud på, hvordan udfordringer kan overkommes" (Danmarks Evalueringsinstitut, 2017, s. 5). På den anden side findes det kritiske perspektiv, hvor litteraturen "sætter spørgsmålstegn ved et tættere samarbejde, blandt andet fordi samarbejde kan være med til at forstærke sociale uligheder" (Danmarks Evalueringsinstitut, 2017, s. 5). Begge perspektiver er relevante i forhold til besvarelse af projektets problemformulering.

4.1 Muligheder ved øget forældreinddragelse - et udviklingsorienteret perspektiv

Indledningsvist vil der fremhæves muligheder ved øget forældreinddragelse i et udviklingsorienteret perspektiv. "Der er et stort potentiale i at inddrage forældrene i elevens læring og skolegang" (Danmarks Evalueringsinstitut, 2017, s. 5). Undersøgelser peger på, hvordan forældre med fordel kan indtænkes og inddrages som en ressource. I projektets empiriske grundlag præsenterer Mie også denne tankegang, og hun beretter, at: "det er dejligt, når vi bliver inddraget i forhold til deres læring. Skolen kan jo noget, men det kan vi forældre også." (Bilag 1). Mie berører hermed den tankegang om, at forældrene kan bidrage med noget andet, som kan supplere undervisningen og læringen i skolen. I nærværende afsnit vil det analyseres, hvorfor og hvordan forældrene skal inddrages, og hvordan skolen kan understøtte forældrenes muligheder for at involvere sig.

4.1.1 Hvorfor og hvordan?

“Samarbejde mellem skole og hjem er ikke en given og entydig størrelse. Spørgsmålet er, hvad der skal samarbejdes om, hvorfor og hvordan” (Kofoed, 2010, s. 13). Der er en mangeårig tradition for skole-hjem-samarbejde, og mange forældre tager også samarbejdet lidt for givet i hverdagen. Mie siger, at: “det er jo egentlig meget abstrakt, men for de fleste danske forældre er det jo en selvfølgelighed” (bilag 1). Der findes mange gode grunde til, at samarbejdet mellem skole og hjem er vigtigt, men det kan være svært at vide helt konkret, hvordan skole-hjem-samarbejdet skal tilrettelægges mest hensigtsmæssigt. Det er i alle tilfælde relevant at overveje hvad, hvorfor og hvordan, og disse overvejelser kan synes relevante og nødvendige. I opgavens teoretiske ståsted fremhæves det, hvordan skole-hjem-samarbejdet er blevet en selvfølgelighed, som Mie også peger på, men hvordan det skal foregå er ikke den samme selvfølgelighed.

Forældrene kan med fordel inddrages og betragtes som en ressource, hvor Else Skibsted peget på, at “udgangspunktet for lærer-forældre-samarbejdet er en erkendelse af og tro på samarbejdets nødvendighed og muligheder” (Skibsted, 2014, s. 276). Det er en forudsætning, at der er et ressourceorienteret syn på både skolen og hjemmet. Parterne skal have en gensidig tro på, at de har forudsætninger for at gøre et godt stykke arbejde, og at de hver især kan være en ressource i forhold til barnets faglige trivsel (Nordahl, 2007, s. 31). I projektets empiri fremhæver Mie, hvordan hun har oplevet, at skolen sendte særligt materiale til hjemmet i en periode, hvor hendes ene datter havde det svært fagligt. Mie var glad for at blive inddraget, og hun har en oplevelse af, at hun som forælder også kan bidrage med noget særligt i forhold til sit barn. Peter fremhæver også, at han “ville ønske, at der var materiale som dit i flere fag, og at der havde været det tidligere i skoleforløbet, hvilket kunne have gjort det til en vane i familien.” (bilag 2). Peter henviser her til noget særligt materiale, som har været afprøvet i forhold til at inddrage forældrene omkring afleveringer i matematik. Dette materiale vil blive præsenteret senere i opgaven.

Det gode skole-hjem-samarbejde er en kompleks opgave, men når samarbejdet er etableret og velfungerende, rummer det nogle potentialer og muligheder for elevernes trivsel og læring. I interviewet med forældren Peter fortæller han, at “det kan nogle gange være svært lige at gennemskue, hvilken rolle læreren egentlig ønsker, at man har” (Bilag 2). Peter har

ikke altid oplevet, at hjemmet er blevet betragtet som en ressource, og det er ærgerligt, når forældrene gerne vil, men ikke ved, hvordan de skal bidrage til børnenes læring og udvikling. Peter har dermed ikke følt, at skolen altid har betragtet ham som en ressource, og han har til tider haft svært ved at finde sin rolle i forhold til sit barns læring og faglige trivsel. Ressourcer og ressourceorientering er en særlig pointe i forhold til at kigge på muligheder for øget forældreinddragelse. Skibsted og Nordahl præsenterer begge centrale pointer herom. De fremhæver, at "lærerne må i særlig grad have øje for de ressourcer og styrker, som alle forældre rummer, og søge at udnytte det i det fælles samarbejde" (Skibsted, 2014, s. 277), og "med ressourceorientering menes, at alle forældre udgør en vigtig ressource for deres børn" (Nordahl, 2007, s. 31). Det er en særlig pointe, at alle forældre rummer styrker og ressourcer, men forældre er lige så forskellige som elever. I projektets empiriske grundlag fremhæver Ida, at hun har gode kompetencer i de fleste fag, mens hun tilføjer, at "vores datter er meget selvstændig i skolearbejdet, så vi er generelt ikke meget involveret og jeg tænker ikke, at det er en mangel for mig" (bilag 3). Lene mener derfor ikke, at hendes faglige ressourcer nødvendigvis skal bringes i spil, når datterens skolegang forløber forholdsvist gnidningsfrit. Det er tidligere i afsnittet beskrevet, hvordan Peter modsat havde svært ved at gennemskue, hvordan skolen ønskede, at han bragte sine ressourcer i spil. Elevernes forskellige ressourcer og tilgange er nødvendige at medtænke, hvis man ønsker den mest hensigtsmæssige form for forældreinddragelse.

Den ressourceorienterede tilgang, som også er beskrevet ovenfor, rummer mange potentialer, men det store spørgsmål er også, hvordan det så skal tilrettelægges. En forudsætning for et godt samarbejde mellem hjem og skole er, at lærere og forældre har et ressourceorienteret syn på hinanden. Med ressourceorientering menes her at alle forældre udgør en vigtig ressource for deres børn (Nordahl, 2008, s. 31). I mine interviews med forældrene fremhæver Lene blandt andet, at "der er nødt til at være tid til, at forældre og lærere kan snakke sammen" (bilag 4), mens Ida svarer at, "helt grundlæggende er det jo et spørgsmål hvor meget, vi som forældre skal involveres i læringen ud over selvfølgelig at have ansvar for, at de laver eller forsøger at lave det, de skal" (bilag 3). De to mødre har dermed forskellige tanker om, hvordan og hvor meget forældrene skal inddrages, og lærerne må konstant søge at balancere graden af forældreinddragelse, så alle forældre også tilgodeses. Det særlige aspekt med tiden, som Lene fremhæver, er en central pointe, når det

handler om at tilrettelægge samarbejdet, så det er tilgængeligt for alle forældre, endvidere handler det også om at opnå fælles forståelse af, hvorfor samarbejdet skal være på en given måde. Hvorfor og hvordan vil i alle tilfælde være vigtige spørgsmål at stille sig selv, sit team, sin ledelse og sin forældregruppe.

4.1.2 "Vi vil jo gerne, når vi kan".

Når man har undersøgt forudsætningerne for god undervisning set med elevernes øjne, er det en fremtrædende konklusion, at eleverne blandt andet trives fagligt, når de faglige udfordringer matcher deres forudsætninger, og når de kan få hjælp og feedback undervejs i deres opgaveløsning, så de holdes på sporet (Danmarks Evalueringsinstitut, 2018). Det fremhæves, hvordan "hjælpen kan være afgørende for, at undervisningen rammer de enkelte elever, så de forstår opgaver eller nøglebegreber" (Danmarks Evalueringsinstitut, 2018, s. 5). Det er svært som lærer altid at være tilgængelig og give den nødvendige hjælp og støtte i et undervisningsmiljø med mange elever på en gang. Mange forskere og lærere har undersøgt forskellige former for undervisning og organisering for at hjælpe og støtte eleverne bedst muligt. Forældrene kan inddrages som en hjælp, men i alle tilfælde skal dette planlægges og koordineres af læreren og skolen. I en folkeskoleklasse har jeg forsøgt med hjælpevideoer til forældrene, som skulle klæde dem på til at kunne hjælpe deres børn med matematikafleveringer hjemme. Forældrene i klassen oplevede det meget forskelligt. Mie fremhæver, at: "i den nuværende klasse har vi jo fået tilsendt gode hjælpematerialer fra skolen" (bilag 1), og Peter supplerer med, at sige, at "jeg ville ønske, at der var materiale som dit i flere fag, og at der havde været det tidligere i skoleforløbet, hvilket kunne have gjort det til en vane i familien" (bilag 2). I forhold til de to familier har det været en hjælp med konkrete videoer, men projektets empiri understøtter også, hvordan forældre kan opleve den form for forældreinddragelse anderledes. Alle forældrene ønsker at skolen tilrettelægger det sådan, at de selv føler sig kompetente i forhold til at hjælpe, og videoerne fungerede for nogle, men ikke for alle.

Når man ønsker at inddrage forældrene i forhold til elevernes faglige trivsel i matematik, kan det gøres på forskellig vis. "Samarbejdet skal derfor handle om at inddrage forældrene og deres erfaringer i det, eleverne er i gang med at lære og ikke så meget om at informere" (Kofoed, 2010, s. 25). Mange lærere informerer forældrene enten ugentligt,

månedligt eller mere løseligt, men det inddrager ikke altid forældrene på den mest hensigtsmæssige måde. Denne pointe understøttes også i projektets empiri, hvor Lene siger, at: "jeg kunne godt tænke mig at få mere at vide om, hvad mit barn laver i skolen. Det var en god måde det foregik på i matematik, hvor du lagde op til samarbejde i hjemmet" (Bilag 4). Hun fremhæver ovenfor beskrevne eksempel med hjælpevideoer til matematikafleveringer, som netop havde til hensigt at skabe samarbejde mellem skole og hjem. "Lærerne skal helt konkret planlægge, hvad det er forældrene skal tale med deres børn om, og hvilken betydning det har for læringsprocessen" (Kofoed, 2010, s. 25). Kofoed peger hermed på, at det ikke er nok blot at orientere forældre om emner og tematikker, men man må i højere grad stilladsere og facilitere arbejdet i hjemmet, som det også har været hensigten med eksempelvis hjælpevideoerne til matematikafleveringerne. I forlængelse heraf understreger Akselvoll's forskning, at det er ikke nok, at forældrene bare orienterer sig i alt den information, som skolen sender ud. Forældrene skal også være gode til at afkode, hvad de skal gøre med, så "de kan trække på de kompetencer, der kræves for at kunne omsætte informationen til handling" (Akselvoll, 2018, s. 38). Der stilles store krav i dag i den danske folkeskole, og det kan være svært for både forældre og børn at navigere i kravene i dag. I mit interview med forældre spørger jeg dem, hvad vi som lærere kan gøre for at involvere forældrene mere i børnenes læring. Lene svarer, "at jeg ved fra skolen, hvad jeg skal gøre. Jeg forsøger på bedste vis at hjælpe mit barn. Google kan være en hjælp. Der er sket mange forandringer i skolen, siden vi gik der, så derfor er vi nødt til at være nysgerrige og undersøgende" (Bilag 4). Lenes erfaringer kan underbygge Akselvoll's forskning, da hun også peget på, at det kan være svært at vide, hvad man konkret skal gøre som forælder. Der findes utallige eksempler på velmente opfordringer fra lærere til, at forældrene involverer og engagerer sig i børnenes læring derhjemme. Det er ofte en forudsætning, at forældrene kan forstå skolens sprog (Akselvoll, 2018, s. 47-48). Læreren har dermed en opgave i at gøre det tilgængeligt for alle forældre, så forældre med forskellige forudsætninger bliver i stand til at omsætte informationen. Lene siger det tydeligt, når hun siger, at hun har brug for, at skolen fortæller hende, hvad hun skal gøre. Det er dermed generelt en tendens, at forældrene gerne vil, når de ved, hvad de skal gøre.

Der findes utallige gode grunde for, hvorfor forældreinddragelse rummer potentialer i forhold til børns faglige trivsel, men det kræver også noget særligt af læreren og

forældrene, hvilket også leder frem til følgende afsnit om, hvilke udfordringer der kan være ved øget forældreinddragelse.

4.2 Udfordringer ved øget forældreinddragelse - et kritisk perspektiv

I ovenstående afsnit beskrives muligheder og potentialer, men til trods for gode intentioner findes der også udfordringer i forhold til skole-hjem-samarbejdet. I litteraturen fremhæves forskellige udfordringer såsom forstærkning af social ulighed og det faktum, at samarbejdet kan "påvirke hjemmet negativt, da det bliver et stort arbejde konstant at forholde sig til børnenes skole og være assistenter i barnets skolegang" (Danmarks Evalueringsinstitut, 2017, s. 5). Nogle af de potentielle udfordringer ved øget forældreinddragelse vil analyseres i de følgende afsnit.

4.2.1 Differentieret skole-hjem-samarbejde

Når vi betragter hjem, forældre og familiernes hverdagsliv, så ses det, at selvom forældrene ønsker at støtte deres børn bedst muligt, så indgår forældrene i samarbejdet på meget forskellige betingelser (Akselvoll, 2018, s. 53). Eleverne i folkeskolen har forskellige potentialer, erfaringer samt udfordringer - det samme har forældrene. Skole-hjem-samarbejde "er et komplekst samspil mellem skolens krav og forventninger på den ene side, og forældrenes forudsætninger, ressourcer, værdier, ønsker og behov på den anden side" (Akselvoll, 2018, s. 8). Det er derfor ikke muligt at anskue skole-hjem-samarbejde som noget, man kan ensrette. I projektets empiri fremgår det også af interviewet med Ida, at hun ikke forventer: "at I skal bruge tid på at beslutte at involvere mig, men hellere bruge tid på at undervise og involvere børnene i skolen. Jeg tænker, at forældreinddragelse er meget svært og måske umuligt at gøre for en hel klasse på en gang" (bilag 3). Idas datter klarer sig godt fagligt, og hun ønsker, at lærerne bruger mest mulig tid og engagement på børnene og i mindre grad på forældreinddragelse. Hun beskriver også, hvordan hun også som forælder oplever, at forældreinddragelse kan være svært. Det kan dermed som lærer være svært at balancere skolens krav og forventninger og alle forældrenes forskelligheder.

Forskelligheder er en uundgåelig betingelse, og som lærer må man tage højde for disse forskelligheder på en så hensigtsmæssig måde som muligt. I to af mine interviews med

forældre (bilag 1 og 2) indikerer forældrene, hvordan de forskellige familier begge ønsker at samarbejde. Selvom de to forældre som udgangspunkt er positive i forhold til samarbejdet, så er de to forældre og hverdagsliv også forskellige - ligesom andre familier i den danske folkeskole. Mie har børn med to forskellige mænd, og hun har både egne børn og papbørn i folkeskolen. Peter bor sammen med moderen til hans pige og dreng. "Forældre lever vidt forskellige hverdagsliv, i vidt forskellige familiekonstellationer, under vidt forskellige materielle og kulturelle betingelser - og det præger deres mulighed for at deltage i skolen" (Akselvoll, 2018, s. 30). Ida tilkendegiver også i et interview, hvad hun synes, der kan være svært ved skole-hjem-samarbejde. Ida oplever, at "nogle lærere glemmer, at forældrene har arbejde, andre børn og andet, og derfor ikke reagerer straks og kan have brug for info i god tid" (bilag 3). Denne forælder har dermed oplevet, hvordan hendes hverdagsliv kan være svært at forene med nogle af de forventninger, som hun oplever fra skolen og lærerne. Hun fortæller endvidere, at "det er svært, fordi der er så forskellige forudsætninger og forventninger til, hvad et samarbejde indebærer og indeholder, og hvem der har ansvar for hvad" (bilag 3). Ida synes, ligesom Akselvoll, at det er problematisk, når skolen og lærerne ikke tænker forældrenes forskelligheder ind i forhold til forældreinddragelse og skole-hjem-samarbejde. Ligesom lærerne altid må differentiere undervisningen med afsæt i de forskellige elever, må de også differentiere skole-hjem-samarbejdet med afsæt i de forskellige forældre, og dette kan være en udfordring for læreren.

4.2.2 Et større ansvar

Fra politisk side er der et øget fokus på forældrene som "aktive medspillere" og "ressourcer for læring", og der ses en tendens, hvor et større ansvar pålægges forældrene. Det er fokus på, hvordan forældrene kan blive bedre til at bakke op om skolen og indgå i samarbejdet på en hensigtsmæssig måde. "Vi taler om at styrke forældreansvaret og om 'hjemmelæringsmiljøet'. På den måde retter vi opmærksomheden hen på forældrenes individuelle ansvar og væk fra de strukturelle betingelser, som et sådant ansvar tager afsæt i" (Akselvoll, 2018, s. 10). Der opstår et paradoks i, at vi i den danske folkeskole ønsker at mindske betydningen af elevernes sociale baggrund, og at vi samtidig trækker familien mere og mere ind i skolen (Akselvoll, 2018, s. 13). Akselvolls forskning peger på det problematiske i, at folkeskolen har til hensigt at sikre børnene lige muligheder i forhold til uddannelse og

dermed også indirekte mindske betydningen af forældrenes uddannelsesniveau og sociale baggrund, men hvis vi begynder at lægge mere og mere ansvar tilbage til forældrene, kan dette i stedet forstærke den sociale ulighed. Peter adresserer denne problematik i sit interview, hvor han reflekterer over, hvad lærerne egentlig skal gøre for at involvere forældrene bedre og mere hensigtsmæssigt. Han fortæller, at "hvis børnene i overbygningen har meget svært ved en opgave, kan krav om, at de skal søge hjælp hos forældre plus en video give en fælles følelse hos forældrene og børn af ikke at kunne og ikke at slå til. Af og til kan det jo hænge sammen" (bilag 2). Peter peger dermed på, hvordan der nogle gange kan være sammenhænge mellem børnenes udfordringer og forældrenes udfordringer, og at der i disse tilfælde opstår problematikker, hvis hjemmet tillægges et stadig større ansvar. Denne tankegang understøtter Akselvolls forskning, hvor elevernes læring i høj grad så vil blive påvirket af, hvor meget og hvordan forældrene kan hjælpe dem.

Det er tydeligt, at det at være gode 'skole-forældre' er både omfattende og krævende. For nogle forældre kan samarbejdet virke helt uoverkommeligt. Det er ikke lige nemt for alle forældre at engagere sig i arbejdet med elevernes læring og trivsel, og "når vi kigger på de deltagelsesmuligheder fra forældrenes perspektiver, er der som regel gode grunde til det, når forældrene ikke involverer sig, som skolen lægger op til" (Akselvoll, 2018, s. 51). Dette kan ses i forlængelse af, hvordan Ida reflekterer over skole-hjem-samarbejdet som en præmis, og hun fortæller, at "der er så forskellige forudsætninger og forventninger til, hvad et samarbejde indebærer og indeholder, og hvem der har ansvar for hvad" (bilag 3). Ida ønsker, at lærerne husker, at alle hjem er forskellige, og at forældre også har jobs og andre børn, og derfor kan det ikke altid lade sig gøre at sidde et givent antal minutter dagligt med sine børn, også selvom man egentlig gerne vil. I forlængelse heraf fremhæver Nordahl også, at "skolen har nogle forventninger til forældrene og giver dem en række opgaver, som kræver meget i hverdagen" (Nordahl, 2007, s. 65). Meget tyder på, at det i de seneste år bliver mere og mere krævende at være forældre til børn i folkeskolen, og i takt med de stigende krav til børnene, kommer der også en øget mængde af krav til forældrene. Lene underbygger også denne pointe i sit interview, hvor hun ytrer, at det er vigtigt for hende, at "jeg ved fra skolen, hvad jeg skal gøre. Jeg forsøger på bedste vis at hjælpe mit barn." (bilag 4). Hun har oplevet en øget mængde information og krav for skolen, men hun føler ikke altid, at hun er klædt på til at indfri disse krav. Det bliver i forlængelse heraf en problematik,

at "skolen sætter til en vis grad præmisserne for, hvad familien kan foretage sig, idet der ofte må sættes tid af til forskellige former for opfølgning af skolegangen og hjælp til skolearbejdet" (Nordahl, 2007, s. 65). Tid er ofte en afgørende præmis i samarbejdet både for forældre og lærere, og for Ida er det vigtigt, at dette indtænkes i samarbejdet. Hun tilkendegiver i sit interview, at det er vigtigt for hende og hendes familie, at "informationer er givet i god tid, og der tages hensyn til, at møder kan passes ind i forældres arbejde" (bilag 3).

"Alle forældre har ressourcer i forhold til deres børn, og en omtale af forældre som resourcesvage er nedværdigende og vil ødelægge muligheden for at etablere et nært samarbejde med forældrene" (Nordahl, 2007, s. 32). Den erfaring bliver også fremhævet i projektets empiriske grundlag, hvor Ida fremhæver dårlige erfaringer fra skole-hjem-samarbejdet. Hun fremhæver, at det er problematisk, når "barnet ikke bliver taget alvorligt, og der tales ned til forældrene" (bilag 3). Nordahl forskning og Idas oplevelser understreger i samspil, hvor ødelæggende det kan være, hvis forældrene oplever en nedværdigende omtale fra skolen. Dette kan ødelægge hele grundlaget for et velfungerende samarbejde, og retorikken om og med hinanden er helt afgørende for, at det lykkes.

Forskellige faktorer kan dermed være udfordrende i forhold til øget forældreinddragelse og elevernes faglige trivsel i matematik.

5. Diskussion af handleperspektiver

Analysen peger på nogle muligheder og udfordringer, hvilket leder frem til denne diskussion handleperspektiver, som kan inddrages i refleksioner og overvejelser på skolerne omkring forældreinddragelse og faglig trivsel.

Det er en central pointe i nærværende og andre projekter, at forældreinddragelse generelt kan kvalificeres ved at inddrage forældreperspektivet. "Det viser os, hvad der skal til for at være 'gode skoleforældre', og at de forældre, der ikke involverer sig nok eller 'rigtigt', ofte er begrænsede af strukturelle faktorer (Akselvoll, 2018, s. 54). Det handler ikke om, at forældrene ikke gerne vil inddrages og engagere sig, men hvis vi får en større forståelse for, hvorfor forældrene har svært ved at indgå i samarbejdet, så får vi en større

forståelse for, hvor vi skal sætte ind. Lærere må bruge "deres sociologiske fantasi, når de forestiller sig vekselvirkningen mellem skolens krav og familiens forudsætninger" (Akselvoll, 2018, s. 57). Det handler om, at man som lærer kan forestille sig, hvad deltagelse i samarbejdet forudsætter af ressourcer. Analysen peger på, at forældrene gerne vil, når de kan, men at forældreinddragelse også må være differentieret og tilgodese forskellige typer af forældre. Når vi har en større forståelse for, hvilke ressourcer forskellige former for samarbejde kræver, kan vi bedre stilladsere og imødekomme forældrenes forskellige behov.

I praksis har jeg gjort mig erfaringer med, hvordan øget forældreinddragelse kan tilrettelægges med afsæt i nogle videoguides og strukturerede hjælpeark til forældrene i matematik. For at imødekomme forældrenes forskellige forudsætninger for at hjælpe eleverne, har jeg forsøgt at lave hjælpemidler til forældrene, der skal gøre det lettere. Jeg har blandt andet lavet videoguides, hvor jeg gennemgår opgaverne og viser, hvordan man skal gribe opgaven an. Her er det tanken, at man som forældre selv kan se videoen og formidle det videre til eleven, eller at man ser videoen sammen med eleverne, hvorefter de kan indgå i en dialog om opgaven.

Jeg har også forsøgt mig med skriftlige guides til forældrene, hvor jeg har beskrevet, hvad opgaverne går ud på, hvad for noget matematik, der skal bruges og hvordan de kan hjælpe eleverne på rette vej ved at give dem forslag til spørgsmål, de kan stille eleverne i deres dialog. Tankerne bag videoerne og de skriftlige guides var, at de skulle være tilgængelige og forståelige for alle, så de netop kunne være med til at klæde forældrene på til at hjælpe eleverne uanfægtet deres egne ressourcer.

Jeg har endvidere forsøgt at øge forældrenes forudsætninger for at hjælpe eleverne derhjemme ved som udgangspunkt selv at lave opgaverne i form af månedsopgaver, hvor jeg har stor fokus på at opgaverne skal være relaterbare og have fokus på hverdagsmatematik (Skott, Jess & Hansen, 2008). Opgaverne skal være relaterbare for at styrke elevernes motivation for at lave opgaverne, hvis eleverne ikke er motiverede til at lave opgaverne, kan der opstå konflikter mellem forældre og elev. For at gøre opgaverne relaterbare, har jeg gennem min relation til eleverne lavet opgaver, hvor deres interesser indgår, samt hvor eleverne selv indgår i opgavebeskrivelserne. På den måde føler eleverne, at de har en forbindelse til opgaverne i og med, de er personligt designet til netop dem. Eksempelvis har jeg en gruppe elever i 7. klasse, som arbejder meget med scooter og

mekanik, dertil har jeg lavet et opgavesæt omhandlende scootere, mekanik og en "scooterklub", hvor deres navne indgår i opgaverne. Forældrene kan på den måde også nemmere relatere til matematikken og jeg kan stilladsere opgaverne og de forskellige guides, så de tilgodeser både elever og forældre.

Et vigtigt aspekt i forældreinddragelsen i matematik er, at forældrene skal føle, at de har kompetencerne til at guide og hjælpe eleverne gennem opgaverne. For at hjælpe forældrene på vej, sørger jeg altid for at opgaverne tager udgangspunkt i hverdagsmatematik eksempelvis; madlavning, budget, fritidsinteresser mm. på den måde har forældrene ofte et bedre udgangspunkt for at kunne hjælpe eleverne på vej i og med, at det er hverdagsmatematik, som de formentligt selv bruger i dagligdagen.

Ovenfor beskrevne handleperspektiver imødekommer nogle af de udfordringer, som analysen fremhæver, men forskellige tilgange imødekommer forskellige forældre, og analysen peger også på, hvordan man som lærer skal imødekomme alle mulige forskelligheder. Ovenstående handleperspektiver kan imødekomme nogle forældre, men området kræver fortløbende opmærksomhed og refleksion.

6. Konklusion

Siden 2015 har der været en nedadgående udvikling i folkeskoleelevernes skoletrivsel (Børne- og Undervisningsministeriet, 2023b). Mange har undersøgt denne bekymrende udvikling, og det er en fremtrædende konklusion, at eleverne blandt andet trives fagligt, når de faglige udfordringer matcher deres forudsætninger, og når de kan få hjælp og feedback undervejs i deres opgaveløsning, så de holdes på sporet (Danmarks Evalueringsinstitut, 2018). Situationen i folkeskolen i dag gør, at det kan være svært at hjælpe og støtte alle elever ofte nok, og derfor har det synes relevant at undersøge, om øget forældreinddragelse kan være et perspektiv i forhold til at øge elevernes faglige trivsel i matematik. Ovenstående samt erfaringer fra praksis har ledt frem til følgende problemformulering for projektet:
Hvilke muligheder og udfordringer giver øget forældreinddragelse for elevernes faglige trivsel i matematik?

Denne problemformulering er undersøgt med afsæt i et fænomenologisk ståsted, hvor menneskers livsverden, erfaringer og oplevelser undersøges. Empirien til projektet er indsamlet gennem kvalitative forskningsinterviews med fire forældre. Denne empiri sammenstilles med forskning og teori med relation til tematikkerne. Med afsæt i problemformuleringen og understøttet af Akselvolls forskning, er analysen struktureret med udgangspunkt i et udviklingsorienteret perspektiv med fokus på muligheder samt et kritisk perspektiv, som belyser udfordringerne.

“Der er et stort potentiale i at inddrage forældrene i elevens læring og skolegang” (Danmarks Evalueringsinstitut, 2017, s. 5). En ressourceorienteret tilgang til forældrene bygger på en erkendelse af og tro på samarbejdets nødvendighed og muligheder. Forældrenes forskelligheder skal tilgodeses og inddrages, og det kan være nødvendigt for læreren og skolen at overveje, hvordan skole-hjem-samarbejdet gøres tilgængeligt for flest mulige forældre. Hvorfor og hvordan vil i alle tilfælde være vigtige spørgsmål at stille sig selv, sit team, sin ledelse og sin forældregruppe. For at opleve faglig trivsel og udvikling er hjælp undervejs et centralt aspekt, og læreren kan ikke altid tilbyde alle elever den nødvendige hjælp - her kan forældrene med fordel inddrages. “Samarbejdet skal derfor handle om at inddrage forældrene og deres erfaringer i det, eleverne er i gang med at lære og ikke så meget om at informere” (Kofoed, 2010, s. 25). Men hvis forældrene skal inddrages og reelt være en hjælp, så skal læreren tænke over, hvordan det skal gøres. Denne tankegang kræver ikke blot noget af lærerens planlægning og koordinering, men det kræver også, at forældrene “kan trække på de kompetencer, der kræves for at kunne omsætte informationen til handling” (Akselvoll, 2018, s. 38). Øget forældreinddragelse stiller dermed krav til både lærere og forældre, før det bliver en succes - og der er også nogle udfordringer. Den øgede forældreinddragelse kan være med til at forstærke den sociale ulighed, som skolen ellers ønsker at begrænse, og mere inddragelse kan “påvirke hjemmet negativt, da det bliver et stort arbejde konstant at forholde sig til børnenes skole og være assistenter i barnet skolegang” (Danmarks Evalueringsinstitut, 2017, s. 5). Forældrene indgår i samarbejdet med meget forskellige betingelser, og det præger deres mulighed for at deltage i skolen. Læreren må derfor differentiere samarbejdet, og det kan være en udfordring.

Analysens fremstilling af muligheder og udfordringer ved øget forældreinddragelse leder frem til en diskussion af forskellige handleperspektiver med afsæt i en større forståelse af forældreperspektivet. I praksis er video-guides og hjælpeark afprøvet for at støtte og inddrage forældrene som ressourcer. Det kræver en fortløbende opmærksomhed i forhold til at imødekomme og inddrage forældre hensigtsmæssigt. Projektet understreger, at dette er en kompleks opgave, men der er nogle muligheder, så man med fordel kan afsøge med en oprigtig nysgerrighed og interesse.

7. Perspektivering

Forældreinddragelse kan blandt andet noget særligt grundet relationen mellem forældre og barn, men forældreinddragelse kan også kvalificeres på baggrund af lærerens professionelle relationskompetence.

Lærerens kendskab og relation til eleverne berøres overfladisk i afsnittet angående handleperspektiver, men et fokus på arbejdet med relationer kan give et andet perspektiv på arbejdet med elevernes faglige trivsel i matematik. Louise Klinge har i mange år forsket i lærer-elev-relationen, og hun konkluderer blandt andet, at "den positive lærer-elev-relation er fundamentet for den tillid og respekt, der gør, at barnet både er modtageligt for lærerens faglige dagsorden og for bestræbelsen på at lette det i livet, der er udfordrende for netop det barn" (Klinge, 2017, s. 34). Når man taler om faglig trivsel, fremhæver Klinge, at faglighed i relation til faget ikke er nok. Eleverne skal mødes og ses for, at de udvikles og trives. Læreren kan med baggrund i konkrete konklusioner fra blandt andet Klinge arbejde med sin professionelle relationskompetence og dermed også understøtte elevernes faglige trivsel i samspil med forældrene.

8. Litteraturliste

Akselvoll, M. Ø. (2018). Samspil mellem skole og hjem. Aarhus Universitetsforlag.

Bak, C. K. (2017). Kvalitative interviews som metode i pædagog- og læreruddannelsen. I: T. T. Engsig (Red.), *Empiriske undersøgelser og metodiske greb - en grundbog til de pædagogiske professionsuddannelser*. Hans Reitzels Forlag.

Boding, J., Mølgaard, N. & Pjenggaard, S. (red.). (2019). *Bachelorprojektet i læreruddannelsen. En håndbog*. Hans Reitzels Forlag.

Brekke, M og Tiller, T. (2016). Læreren som forsker. Indføring i forskningsarbejde i skolen. KLIM.

Børne- og Undervisningsministeriet (2023a). Folkeskolens formål.

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-maal-love-og-regler/om-folkeskolen-og-folkeskolens-formaal/folkeskolens-formaal>

Børne- og Undervisningsministeriet (2019a). Matematik Faghæfte 2019.

https://emu.dk/sites/default/files/2020-09/GSK_Fagh%C3%A6fte_Matematik.pdf

Børne- og Undervisningsministeriet (2019b). Matematik Undervisningsvejledning.

https://emu.dk/sites/default/files/2020-09/GSK_Vejledning_Matematik.pdf

Børne- og undervisningsministeriet (2023b, 24. maj). *Trods fald viser trivselsmålingen, at eleverne er glade for at gå i folkeskole*. Uvm.

<https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2023/maj/230523-trods-fald-viser-trivselsmaalingen-at-eleverne-er-glade-for-at-gaa-i-folkeskole>

Børne- og Undervisningsministeriet (2023c). Skole-hjem-samarbejde.

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/organisering-og-ledelse/foraeldrenes-rolle/skole-hjem-samarbejde>

Danmarks Evalueringsinstitut (2018). *God undervisning set med elevernes øjne - input til arbejdet med at udvikle undervisningen*. <https://www.eva.dk/grundskole/undervisning-set-elevernes-oejne>

Danmarks Evalueringsinstitut (2017). Skole-hjem-samarbejde. Vidensnotat.

https://www.eva.dk/sites/eva/files/2017-11/Vidensnotat%20Skole_hjem_samarbejde.pdf

Dannesboe, I. K., Kryger, N., Palludan, C. & Ravn, B. (2012). Hvem sagde samarbejde? Et hverdagslivsstudie af skole-hjem-relationer. Aarhus Universitetsforlag.

Klinge, L. (2017). Lærers relationskompetence. Kendetegn, betingelser og perspektiver. Dafolo Forlag.

Kofoed, U. (2010). Forældresamarbejde med fokus på elevernes læring. Akademisk Forlag.

Kvale, S. & S. Brinkmann (2015). Interview. Det kvalitative forskningsinterview som håndværk. Hans Reitzels Forlag.

Nordahl, T. (2008). Hjem og skole. Hvordan skaber man et bedre samarbejde? Hans Reitzels Forlag.

Postholm, M. og D. Jacobsen (2019). Læreren med forskerblik. Indføring i videnskabelig metode for lærerstudenter. Høyskoleforlaget.

Skibsted, E. (2014). Samarbejde med og om børn i skolen. I: O. Løw og E. Skibsted (Red.), *Elevers læring og udvikling - også i komplicerede læringsituationer* (s. 262-280). Akademisk forlag.

Skott, J., Jess, K. & Hansen, H. C. (2008). Delta. Matematik for lærerstuderende.

Samfundslitteratur.

Sunesen, M. S. K. (2020). Sådan laver du undersøgelser. Videnskabsteori, metode og analyse. Hans Reitzels Forlag.

Tanggaard, L. & Brinkmann, S. (2020). Interviewet: samtalen som forskningsmetode. I: S. Brinkmann & L. Tanggaard (Red.), Kvalitative metoder. En grundbog (3. udg., s. 33-63). Hans Reitzels Forlag.

Quvang, C. (2017). Ethiske overvejelser. I: T. Engsig (Red.), Empiriske undersøgelser og metodiske greb: grundbog til de pædagogiske professionsuddannelser. Hans Reitzels Forlag.